

Lezen: Genesis 38
Tekst: Mattheüs 1: 3A

Kindermoment

Slide 1 Plaatje kerstboom

Als je straks de kerstboom gaat versieren, – of misschien heb je dat al gedaan – wat voor versierselen hang je er dan in?

(kinderen vragen)

Je hangt er natuurlijk geen *kapotte* dingen in. Een kerstbal met een gat er in. Of een slinger die verbrand is. Of lichtjes die het niet meer doen. Nee. Die heb je als het goed is vorig jaar al weggegooid. Je hangt alleen mooie en hele spullen in de kerstboom.

God is ook een kerstboom aan het versieren. De stamboom van Jezus. Zo bereidt hij zich voor op kerst. Hij hangt *wel* gebroken ballen in de boom. Kapotte lichtjes. Verbrande slingers. God gebruikt materiaal, dat wij niet zouden gebruiken. Om onze kerstboom mee te versieren. God siert de stamboom van Jezus met mensen die verre van volmaakt zijn. Over die mensen gaan we het de komende weken hebben.

Preek

Lieve mensen,

Gebroken kerstballen. Hebben die waarde? Mattheüs noemt in de stamboom van Jezus vijf vrouwen. Waarom doet hij dat? Dat zullen we gaan zien. Het is niet normaal in Joodse traditie. Dat namen van vrouwen genoemd worden in geslachtsregisters. Hier doe de evangelist het wel. Daarmee wil hij ons vast iets duidelijk maken. We gaan tot en met Kerst zien waarom dat is.

We beginnen bij Tamar en Juda.

Slide Juda, is dat niet de gezegende?

Als je aan Juda denkt, mijn broeder en mijn zuster, dan denk je toch positief! Hij was het toch, die in de bres ging staan voor Benjamin!? Hij zal zijn leven opofferen als Benjamin iets dreigt te overkomen in Egypte. Juda krijgt dan ook de eerstgeboortezegen van vader Jakob. Juda is een held. Zijn optreden, zijn borgstelling, dat heeft zulke diepe impact. Dat hij met zijn leven borg staat. Dat getuigt van de Messias. Jakob zegt in de zegen dat die uit Juda geboren zal worden.

Je zou dus verwachten, dat *dat* hier, in het geslachtsregister van Jezus naar boven zou komen. Als je meedoet aan het programma 'verborgen verleden'. Als je op zoek gaat naar je voorouders. Dan hoop

je toch op iets spectaculairs. Maar bij de stamboom van Jezus kiest God er voor om heel andere dingen naar boven te halen. Geen aandacht voor Juda, de held. Nee. Mattheüs vraagt aandacht voor een diep trieste episode. Juda verwekte Peres en Zerach bij Tamar. En wat gaat er een beerput open bij die woorden!

Slide Juda is de verloren zoon

Het was net nadat Jozef naar Egypte was verkocht. Op aanraden van deze zelfde Juda. En als ze thuis komen, kan Juda het daar niet meer vinden. Zou hij wroeging hebben gehad over wat er met Jozef gebeurd is? In ieder geval: Juda vertrekt. En dat is heel bijzonder in die tijd. Dat je de clan, je familie verlaat. Abraham had dat eens gedaan. Maar dat was een uitzondering. Nu doet Juda datzelfde. Niets was in die tijd zo sterk als de familieband. Zeker de familie van Jakob had dat. Ze waren toch vreemdelingen in een vreemd land. Hadden een andere God en dus andere gewoonten dan de mensen om ze heen. Het is vreemd, dat Juda wegtrekt. Veelzeggend ook. In feite keert hij hier het verbond de rug toe. Kerkverlating, zo zou je kunnen zeggen.

En die beslissing heeft grote gevolgen. Zo gaat dat wel vaker. Dat je een beslissing neemt. Ook vandaag de dag. En dat je de gevolgen eigenlijk niet overziet. Of onderschat. Dat je denkt: och, zo'n vaart zal het wel niet lopen. Nou, bij Juda loopt het wel zo'n vaart. Want hij komt een meisje tegen dat niets met God heeft. Trouwt haar. En ja, da's natuurlijk moeilijk. Ze krijgen drie zoons, die opgroeien in een heidense omgeving. Juda's keuze om weg te trekken heeft dus niet alleen gevolgen voor hemzelf, maar ook voor zijn kinderen! Zo zegt God het toch ook in de wet, in het tweede gebod?! Nou, dat blijkt hier.

Want Juda neemt zonder moeite ook weer een niet gelovige vrouw, Tamar, voor zijn oudste zoon Er. Die maakt het zo bont in de ogen van de HERE. We weten niet wat hij gedaan heeft. Maar God vond het verschrikkelijk. Hij trapte de Heer op zijn hart. Maakt zijn liefde belachelijk. En God straft. Zo gaat dat in het Oude Testament. Wat moet er door Juda heen gaan? Hij verliest zijn zoon. We lezen niets van zijn gevoelens. We zien wel zijn daden. Volgens goed gebruik in die tijd - het bekende leviraats-huwelijk. *Levir* betekent zwager - geeft hij Tamar daarna aan zijn tweede zoon, aan Onan. En ook in Onan blijkt, hoe funest het is geweest, dat Juda zijn familie verlaten heeft. Want Onan is enorm egoïstisch. Hij wil geen kind op naam van zijn broer en loost zijn sperma op de grond. Vroeger is naar aanleiding van deze tekst heel veel over masturbatie gezegd. Ik denk onterecht. Daar gaat het niet om. De spits ligt ergens anders. Onan is super-egoïst. 'Ik een kind krijgen en op mijn broers naam? Dat nooit'. En ook Onan sterft.

Slide Juda is hardleers

Zou Juda het nu dan geleerd hebben? Weer blijkt dat nergens uit. Juda komt niet tot inkeer na die harde maatregelen van de HERE. Hij bekeert zich niet. En zoekt de schuld niet bij zichzelf of bij de levensstijl van zijn zoons. Hij ziet hierin niet de hand van God! Nee, *Tamar* brengt ongeluk! Als de twee jongens sterven, zoekt hij de schuld bij hun vrouw. Zij is de boosdoener. Hier blijkt, dat Juda niet alleen de levensstijl van zijn omgeving heeft aangenomen. Maar ook het denkpatroon. De heidense omgeving heeft Juda verziekt. Hij denkt niet meer gelovig. God en zijn boodschap zijn uit de picture.

En dus is zijn conclusie: Tamar brengt ongeluk! Kun je nagaan hoe snel je geïnfecteerd wordt door het gedachtengoed van je vrienden. En van je directe omgeving. Het gaat sluipend en geleidelijk. Maar opeens ben je God in heel veel opzichten zomaar uit het oog verloren. Gelukkig dat God jou niet zomaar uit het oog verliest! Juda dacht misschien: ik weet tot hoever ik mee kan gaan. Maar van het één komt het ander.

Van het één komt het ander. Juda geeft Tamar de schuld en stuurt haar weg. In plaats van de hand in eigen boezem te steken. En zich te bekeren na deze duidelijke, keiharde aanwijzingen van God. 'Juda jongen, je bent op de verkeerde weg. Twee van je kinderen zijn gestorven.' In plaats van de schuld bij zichzelf te zoeken stuurt hij Tamar weg. Met het plan om haar nooit meer in zijn familie op te nemen. Zij is voor Juda de ongeluksvrouw.

Slide Juda is een hoerenloper

Na verloop van jaren - Juda's vrouw is dan al overleden - beseft Tamar, dat zij voor Juda en zijn jongste zoon Sela een afgesloten hoofdstuk is. Juda zal zijn verplichtingen nooit nakomen. En dus neemt zij haar toevlucht tot een list. Juda gaat met zijn vrienden naar de schaapscheerdersfeesten van Timna. Dat waren enorme feesten in die tijd. Veel drank en vrouwen. Lekker hoor, denkt Juda. Een zwaar leven, dan heb je ff een verzetje nodig. Ook hij zet in Timna de bloemetjes buiten. Even je ellende vergeten. Maar het werkt niet voor lang. Zoals het nooit lang werkt als je vlucht in drank of drugs.

Op de terugweg naar huis krijgen we dan die scène met Tamar. Verkleed als hoer verleidt ze Juda. Heel berekenend gaat ze te werk. En gaat daarin dus ontstellend ver. Zelfs prostitutie schuwt ze niet om haar doel te bereiken. Juda tuint er met beide ogen in. Zoekt hij weer afleiding uit zijn ellende? Waarschijnlijk is hij ook niet zo helder meer geweest na de feesten.

Slide Juda is een liegbeest

Later blijkt, dat prostitutie toch wel botst met zijn principes. Want hij durft niet zelf dat bokje te gaan brengen, maar doet dat door middel van zijn vriend. En als Chira dan die prostituée niet kan vinden. Dan laat Juda liever zijn zegelring en zijn staf bij haar. Twee van de meest persoonlijke dingen van een man in die tijd. Bezittingen, waar je normaal heel zuinig op bent. Die twee dingen hoeft hij niet terug. Ze zouden eens te weten komen dat hij het met een prostituée gedaan heeft. Nee, dan liever een schadepost. Wat een hypocrisie. Dat is de Juda, die naar voren komt in het geslachtsregister van de Here Jezus.

En het wordt nog erger. Want minstens zo hypocriet is het vervolg. Als aan Juda wordt bericht, dat zijn schoondochter Tamar zwanger is van hoererij. Dan oordeelt Juda, als hoofd van de familie, keihard. Dood haar maar! En verbrand haar! Juda dacht op een nette manier van haar af te komen. Alvast één probleem minder, moet hij gedacht hebben. Hij, die zelf allerlei zonden had gedaan. Helemaal van God los. Hij oordeelt hier zonder mededogen. Zo gaat dat blijkbaar als je de liefde van God uit het oog verliest. Onbarmhartig luidt het oordeel: verbranden die vrouw. Zo oordeelt niet een man

die beseft, dat hij zelf zondaar is. Nee, zelfs het schuldbesef is bij Juda afgestompt. Je kunt alleen zo onbarmhartig en hard oordelen, als je zelf niet van genade kan leven.

Wat zal hij op zijn neus gekeken hebben, gemeente. Toen de spullen door Tamar gebracht werden. Ineens wordt hem alles duidelijk. Ineens beseft hij, dat hij zelf de grootste boosdoener is. En dan zegt hij dat vreemde zinnetje: 'zij staat tegenover mij in haar recht.' Uit wetsteksten uit die tijd blijkt, dat een leviraatshuwelijk zelfs doorgaat tot de schoonvader. Als alle broers gestorven zouden zijn. En de vader van die jongens zou nog leven. Dan moest uiteindelijk zelfs hij de verplichtingen nakomen. En zichzelf zo van nageslacht voorzien bij zijn eigen schoondochter. Zo staat Tamar dus heel sterk volgens de wetten van die tijd.

Slide Juda is een mens

En daarnaast begint bij Juda eindelijk iets van schuldbesef door te dringen. Want hij neemt Tamar tot vrouw. En onderhoudt haar. En daarin ziet hij van zichzelf af. Want, staat er, hij heeft nooit meer gemeenschap gehad met haar. Hij trouwde haar dus, maar niet om zichzelf. Puur alleen omdat het zijn plicht is. Alleen voor haar, zo zou je kunnen zeggen. Misschien dat we hier dus een vleugje schuldbesef zien bij Juda.

Uiteindelijk worden er dan twee zoons geboren. En ook daar gaat het niet, zoals je had kunnen berekenen. De vroedvrouw bindt een lint om de hand van één van de jongens. Die is wettelijk de eerstgeborene. Toch blijkt het anders te gaan. Want eerst komt het jongetje zonder lint. Peres komt eerder. En hij is *voor God* ook de eerstgeborene. Al dacht de vroedvrouw en al die anderen eromheen er anders over. God bepaalt het. Ook hier. Peres krijgt een plaats in het geslachtsregister van onze Heiland. Niet de wettelijk eerstgeborene, maar de door God als eerste op aarde gezette.

Het einde van een schokkend verhaal. Als het in deze tijd zou gebeuren, zou het voer zijn voor romanschrijvers. Of voor de roddelpers. Maar de bijbel schrijft heel integer en zuiver. En dan nog is het enorm huiveringwekkend. Wat een intriges. Wat een afschuwelijke zonden. Wat een afloop. De uitverkoren kinderen van God gaan soms wel heel kromme wegen.

Slide Juda is gezegend

'En Juda verwekte Peres en Zerach bij Tamar.' Een kort vers, mijn broeder en mijn zuster. Het lijkt zo maar een mededeling tussen neus en lippen door. Maar wat een puinhoop komt er achter deze namen vandaan. Wat een onverkwikkelijke geschiedenis. Een verhaal, vol van menselijke overwegingen. Vol van zonde. Het lijkt bijna wel een moderne soap-serie. Ware het niet, dat het zo in en in triest is. Menselijk gesproken is er bij Juda en Tamar geen enkele eer te behalen.

En toch staan ze in Mattheüs 1. Daar wil God mee laten zien, dat alleen Gods genade mensen kan redden. Dat alleen Gods goedheid en liefde mensen kan behouden. Want mensen stapelen zonde op zonde. En dat roept, nee, dat schreeuwt om de Messias. Juda blijkt het niet waard, om vader van de Messias te zijn. Als mens kun je jezelf niet redden. Zelfs de voorouders van Jezus Christus hebben zijn

verlossing meer dan nodig. De Messias zal straks ook geboren worden om Juda, Tamar en Peres nieuw leven te geven.

En wat is het dan toch om te zien, dat de HEER ook in deze geschiedenis. Vol van zonde en menselijke overwegingen en berekening. Dat hij ook in deze geschiedenis naar de komst van de Messias toe werkt. Wat is het prachtig om te constateren, dat God niet stukloopt op al die zonde. Dat Hij vasthoudt aan zijn plannen. En zelfs zo'n geschiedenis kan gebruiken om verder te komen. Hij zorgt, dat zondige, beperkte levens toch helpen het doel te bereiken.

En dat is een enorme geruststelling voor ons vandaag. Als ik naar mijn leven kijk. Kan God mij wel gebruiken? Om met vorige week te spreken: ben ik wel waardevol voor God. Met mijn beperkte keuzes, mijn laffe leven, mijn zondige momenten en mijn ik-gerichte karakter? Zo vaak gebroken. Een kerstbal die in geen enkele boom een plaats krijgt. Dat is mijn leven.

Maar God denkt anders. Doet anders. Leonard Cohen heeft zo'n prachtige zin: 'There's a crack in everything. That is where the light gets in'. Juist gebroken kerstballen weerspiegelen Gods genade zo prachtig, veelkleurig en onverwacht. Juist de barsten in je leven zijn ingang voor Gods licht. Wat is de God van de Bijbel een fijne God. Machtig ook. Een Heer, die mensen zoals jij en ik. Beperkte mensjes. Die mensen zoals jij en ik opneemt in zijn plannen. En inschakelt in zijn dienst. Wat een machtige God, dat Hij ook in jouw leven zijn doel wil bereiken. En mee door jouw leven het doel van de wereld wil bereiken. Je mag onderdeel zijn van een hoger plan. Jouw leven doet er toe. Misschien juist wel als jij er niets van ziet. Als jij alleen maar gebrokenheid ervaart. Je doet er toe. Ook dan. Want God is machtiger dan welke omstandigheid ook. God is genadiger dan jouw zonden. Overweldigend groot komt Hij naar je toe.

Want zijn Zoon is gekomen. Alles in de wereld wordt daaraan dienstbaar gemaakt. En in zijn Zoon. In Hem is jouw leven niet doelloos. In Hem, jouw Heiland, houdt zelfs de grootste zonde je niet weg van zijn doel. Want die zonde wil Hij vergeven. En hij wil je leven vernieuwen. Daarvoor is Hij naar de aarde gekomen. Om zonden te vergeven. Van Juda. Van Tamar. En van jou. Om je leven te helen. Zo bereikt God zijn doel met je leven. In Christus. In Hem alleen.

Amen